

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

AUTOR PRÁCE: Adéla Pechrová

NÁZEV PRÁCE: Utopické obrazy společnosti v renesanční filosofii

OBOR STUDIA: Filozofie a společenské vědy

AUTOR POSUDKU: Mgr. et Mgr. Michal Rigel

SHRNUTÍ A HODNOCENÍ OBSAHOVÉ STRÁNKY PRÁCE

V *zadání práce* (s. 2) a poté i v *anotaci* (s. 4) autorka jako svůj hlavní cíl uvádí „*popis jednotlivých utopických zřízení společnosti ve vybraných dílech T. Mora, T. Campanelly a F. Bacona*“ a „*identifikaci hlavních utopických znaků, jejich porovnání a zasazení do historického kontextu*“. Navíc se sympaticky zavazuje k pokusu o interpretaci výše zmíněných utopií s ohledem na současnost.

V *Úvodu* (s. 8) tyto cíle potvrzuje, ale je škoda, že příliš nerozvíjí a nevysvětluje. Přitom právě tato část poskytuje příležitost k tomu představit čtenáři ideový záměr, vysvětlit, proč si vybrala dané téma a tyto tři autory nebo konkretizovat a odůvodnit, na které utopické znaky se v komparaci soustředila. Po kratičkém představení struktury práce se z úvodu dozvídáme ještě významnou sekundární literaturu, kde se hovoří o třech dílech, nicméně práce významně čerpá pouze z jednoho z nich (V. Naxera – O. Stulík: *Komparace sociálních utopií*), ostatní dvě jsou využita spíše symbolicky (v textu je k dohledání pouze jedna, resp. dvě citace).

Pokud jde o výběr a uchopení tématu či strukturaci kapitol, stál jsem jakožto vedoucí u zrodu práce a logicky nemám připomínek, naopak problematiku považuji za zajímavou a koncept za zdařilý. Autorka člení text na sedm hlavních částí – v prvních dvou se věnuje vymezení termínu utopie (etymologii slova a obsahovému výkladu, tj. hlavním charakteristickým rysům, s. 9-11) a historickému a literárnímu původu pojmu (odkaz na Morovu *Utopii*, která celému svébytnému žánru dala jméno spolu s pátráním po starších textech, které svoji podobou patří do vymezené kategorie utopických děl, s. 11-13).

Další tři kapitoly jsou rozsahem nejvýznamnější a zachycují podrobný popis obsahu Morovy *Utopie* (s. 13-26), trochu stručnější popis Campanellova *Slunečního státu* (s. 26-32) a nejkratší zachycení *Nové Atlantidy* od Bacona (s. 32-35). Za disproporčním uchopením rozsahu stojí mj. skutečnost, že se autorka rozhodla u T. Mora zařadit kromě delšího medailonku o životě T. Mora i podkapitolku *O životě v „Morově Anglii“*, jak je popsána v *Utopii* (s. 14-17). Tento

velkoryseji pojatý historický kontext u dalších dvou autorů chybí. U T. Campanelly je stále ještě přítomen medailonek, zachycující jeho život, byť stručněji než u Mora, ale i to už v podstatě u F. Bacona téměř zcela chybí. Obecně bych byl spíše zdrženlivý při zařazování popisu životní dráhy u autorů, o jejichž díle se v pracích studentů pojedná, ale připouštím, že zasazení do kontextu má svůj smysl a děje-li se tak, jak učinila autorka, tj. že se např. hovoří o nouzi a nedostatku prostředků během studia u mladého T. Mora jako o zkušenosti, která se poté promítá do jeho díla ve formě sociálního citění (s. 13), je to ospravedlnitelné. Akcent na historické okolnosti, na jejichž pozadí mnozí autoři tvořili a které se konsekventně promítaly do podoby jejich děl, je důležitý. Přesto to nevysvětluje onu disproporci pozornosti věnovanou jednotlivým autorům (a autorka tak nečiní ani sama v úvodu nebo kdekoliv jinde). Vzhledem k tomu, že počet stran určený jednotlivým autorům má sestupnou tendenci – první je pojat obširně, druhý stručněji a třetí minimalisticky – zkušenost velí označit za důvod časový tlak, pod nímž se autorka ocitla v souvislosti s blížícím se mezním termínem pro odevzdání, a jenž ji k tomu donutil.

Práce pokračuje kapitolou č. 6, kde dochází ke shrnutí a vzájemnému porovnání vybraných komponentů utopických děl (s. 36-39). Hodnocení této části lze začít zastavením u jevů, které autorka vybrala k analýze a komparaci: zde vnímám jako neproblematické zařazení základních sociálních (*život obyvatel*) a politických (*státní uspořádání*) rysů. Ačkoliv autorka svůj výběr nezdůvodňuje – což je škoda – myslím, že jde o intuitivně přijatelnou volbu. Jako mírně diskutabilní naopak vidím třetí prvek: *geografickou formu*. Ta představuje snadno uchopitelnou a zpracovatelnou položku, ale chybí jí větší vypovídací hodnota. Podobu velmi příbuzného geografického zasazení všech tří utopií autorka sice popisuje (parafrázuji: jde o místa odtržená od okolního světa – ostrovy – kde styk s okolními národy je minimalizován, nemohou se nechat zkazit od ostatních národů, s. 36), ale hodnotu této informace nijak nerozvádí ani nevysvětluje a její význam pro naplnění cílů práce (interpretovat vybrané prvky renesančních utopií s ohledem na současný svět) je mi spíše nejasný.

Právě jako „interpretace vybraných prvků renesančních utopií s ohledem na současný svět“ je označena poslední sedmá kapitola, psaná v esejistickém stylu, ve které se autorka vyjadřuje k poznatkům z předchozích kapitol a dochází k zajímavému závěru, že představy tehdejších myslitelů o „nejlepším možném uspořádání“ se dnes nejeví příliš atraktivně mj. kvůli prosazování absence soukromého vlastnictví, důrazu na společnost a menší roli svébytnosti jedince atd. (s. 39-40).

HODNOCENÍ FORMÁLNÍ STRÁNKY PRÁCE

Práce se potýká s některými obvyklými drobnými nedostatky, které jsou při psaní větších celků zpravidla přítomné, jako např. chybějící zarovnání do bloku u anotace v anglickém jazyce, chybějící čárka nad „a“ v seznamu zdrojů u autora Fernanda Aínsy atp. Nic z toho ale nepředstavuje velký problém.

O něco závažnější je ne příliš pečlivá práce se zdroji, které se v textu objeví. U některých chybí jakákoliv citace zcela, byť se určitá tvrzení autorům explicitně přisuzují (např. K. R. Popper – *Otevřená společnost a její nepřátelé* či Platón – *Zákony*, s. 11-13), u jiných lze nalézt odkaz v poznámce pod čarou (např. Platón – *Ústava* či sv. Augustin – *O Boží obci*, s. 11-12), ale ani ti se následně v seznamu zdrojů neobjevují. Pro čtenáře i hodnotitele to znamená značnou překážku efektivní orientace v textu.

I stylistická a gramatická stránka práce má své nedostatky, a ač situace není na obecné úrovni alarmující a zážitek z četby není nijak zvlášť znehodnocen, text by si v těchto ohledech přece jenom zasloužil nějakou editorskou a korektorskou péči; čtenář se může setkat i s takovými jevy jako je např. chyba ve vyjmenovaných slovech: bytí vs. (fyzické) bití (s. 16) nebo shoda přísudku s podmětem: vize ideálních států skrývali/y (s. 41) aj.

HODNOCENÍ PRÁCE SE ZDROJI

Zde bych poznamenal, že ač seznam zdrojů není vyčerpávající (chybí např. některé zahraniční časopisecké články analyzující vybrané aspekty v práci zkoumaných utopií), je adekvátní požadavkům kladeným na bakalářské práce. V některých bodech je dokonce překračuje: stojí sice tradičně na českojazyčné literatuře (v rámci ní lze nalézt několik přeložených děl autorů ze zahraničí – např. Mannheim, Ricoer aj.), ale čerpá i přímo z několika anglickojazyčných textů, a dokonce i jednoho německojazyčného zdroje. Jako vedoucí práce vím, jak se autorka studiem knihy *Politische Utopien der Neuzeit* od R. Saageho vysilovala, ale jde o obsahově důležitý text pro její práci, a tak oceňuji, že mé doporučení vzala vážně a informace tam obsažené do své bakalářské práce zapracovala.

Jinak je text vystavěn zejm. na rozsáhlém studiu primárních zdrojů třech vybraných a porovnávaných děl od T. Mora, T. Campanelly a F. Bacona, což je s ohledem na vytyčené cíle také naprosto v pořádku.

OTÁZKY K DISKUSI PŘI OBHAJOBĚ

1) V textu se neobjevuje tabulka, která by jasně a přehledně sumarizovala všechny komparované fenomény. Můžete pro komisi shrnout a okomentovat ty nejvýznamnější, které se překrývají napříč všemi studovanými utopiemi?

2) V práci jste se zaměřila mj. na oblast „geografického zasazení“ všech tří utopií. V čem vidíte význam zkoumání právě takové proměnné a jak byste Vámi zjištěné skutečnosti (jde o izolované ostrovy s minimem kontaktů s okolními národy) interpretovala s ohledem na současnost?

VÝSLEDNÉ HODNOCENÍ PRÁCE

Celkově mám za to, že si autorka vybrala pro svoji bakalářskou práci zajímavé a vhodné téma a že se s jeho zpracováním vypořádala dobře. Dokázala, že je schopna samostatně nastudovat větší množství literatury a získané informace přehledně a strukturovaně prezentovat. Jestliže jsem se v posudku pokoušel o zachycení některých negativních aspektů práce (konstruktivní polemika, ze které by mohla autorka čerpat v budoucím studiu), zároveň bych měl v tomto resumé ocenit, že se v závěrečných kapitolách pokusila shromážděné informace sama kriticky okomentovat a vyjádřit k nim svůj hodnotový soud. Pokud jde o požadavky na tento typ prací kladené, myslím, že jsou bezezbytku splněny, i když k výbornému hodnocení podle mého soudu něco chybí.

Práci k obhajobě

Doporučuji

Navrhuji celkové hodnocení

B-C

V Hradci Králové
19. 5. 2019

PODPIS: